

Chris van Hassel: 'Het is goed geweest' Uitgeverij Gopher 2016. ISBN 9789051799293
Zie ook: <http://www.gopher.nl> (Slokdarmkanker/Kanker/ Uitzaaingen/ Botkanker/
Astma /Eczeem/ Diabetes II/ Euthanasie/Rouw/ Dood/ Schuldgevoel/Voeding/ PO)

Soort boek/Ziekte/stijl:

Kom maar naar huis, want volgende week maandag stop ik ermee. (pag. 9)

Chris van Hassel beschrijft in dit boek van 254 pagina's de laatste dagen uit het leven van zijn moeder, die uitgezaaide slokdarmkanker had en met behulp van euthanasie zal sterven. Hij gaat in op de gesprekken die zij hadden, haar leven, hun gezinsleven en zijn relatie met zijn moeder. Hij licht toe hoe hij deze dagen heeft ervaren, hoe zij vanuit verschillende perspectieven rouwen en zich voorbereiden op de dood. Ook schuldgevoelens die Kest, de hoofdpersoon, heeft over de zware tijd die zijn moeder met hem heeft gehad gedurende de pubertijd komen aan de orde.

Cover tekst: 'Anna heeft zich altijd weggecijferd voor haar gezin en familie. Als ze eindelijk meer tijd voor zichzelf heeft, krijgt ze te horen dat ze ongeneeslijk ziek is en nog maar kort te leven heeft. Ze wil niet lijdend wegwijnen, dus kiest ze voor actieve euthanasie.

Vijf dagen voor ze zal sterven, komt haar oudste zoon Kest aan haar sterfbed. Tot zijn pubertijd was hij bepaald geen lieverdje. Nu zijn moeder dood zal gaan, zwelgt zijn nooit uitgesproken schuldgevoel daarover. Gevoel was altijd een gemedend gespreksonderwerp binnen hun, in de jaren zestig gestichte, Brabantse mannengezin. Kest wil haar nog zoveel zeggen en vragen. Op de valreep, terwijl de klok haar laatste dagen genadeloos wegtikt.'

Over de schrijver:

Chris van Hassel (1960) groeide op in het Brabantse Zundert in een gezin met drie kinderen. Zijn moeder had regelmatig last van Astma en eczeem waarvoor zij opgenomen werd in de Klokkenberg. Dat had natuurlijk invloed op het gezinsleven, Chris werd dan o.a. naar zijn grootouders gebracht. In 2008 vertrok Chris van Hassel naar Indonesië waar hij nu nog steeds woont. 'Het is goed geweest' is zijn eerste boek. Zie ook: <https://www.facebook.com/people/Chris-van-Hassel/100000737633330>

Wat viel op:

-Hoezeer schuldgevoelens na jaren nog op kunnen spelen, zeker als bekend is dat iemand gaat sterven. Soms zal dat ook wat opleveren voor de stervende, maar de vraag is of dat altijd zo is.

-Het rouwen en voorbereiden op de dood, begrafenis en zorg voor nabestaanden dat hier mogelijk is.

-De impact van euthanasie op de familie en de persoon zelf, maar ook op de huisarts.

Citaten

Pag.8: 'Sinds een klein jaar kon ze niet meer praten, alleen nog maar fluisteren. Eten evenmin. Omdat het haar niet meer lukte om eten door te slikken kreeg ze al die tijd al sondevoeding, via een slangetje dat via haar neus tot in haar maag stak. Drinken kon ze nog wel zelf. Zoals van die voedzame drankjes, op medisch voorschrift. Volgens de

etiketjes op die flesjes in vele smaken, dat wel. Maar haar smaakten ze allemaal hetzelfde. Ze smaakten nergens naar. Bocht!’

Pag.23: ‘Na het hele scala van gebruikelijke onderzoeken luidde haar ‘vonnis’ eveneens slokdarmkanker. Laag in de slokdarm groeide een tumor, juist boven haar maag.’

Pag.34: ‘Elke avond smeerde ons oma haar dan in met van die kleffe, stinkende teerzalf waarna ze werd ingezwachteld met stroken katoen. Tegen het eczeem. In perioden dat ze geen of minder last had van een korstige en jeukende huid, dan waren het weer haar verzakende pieplongen die haar parten speelden.

Ik kan me nog goed herinneren dat ons ma vaak ziek was en in De Klokkenberg lag.’

Pag. 87: ‘Lang had ik gekeken naar die oude foto van ons ma in haar hoogtij. Die foto van ‘op haar schoonst’. Dat, terwijl zij beneden afgepeigerd in een door kanker opgevreten lijf lag te wachten, lag af te vinken. Misschien had ze wel dezelfde film gedroomd als welke die nacht op mijn netvlies voorbij was gekomen. Ik voelde me mistroostig en wenste weer te kunnen slapen om van dat zwarte gevoel verlost te worden.

Pag. 139: ‘Als je langzaam ligt weg te teren, lijdt je niet alleen met je lijf, het is ook een onophoudelijke foltering van je ziel, Kest. Elke dag heb ik verdriet en zie ik dat onze pa verdriet heeft om mij. En hij niet alleen. Ook ons moeke, ons Nelly en jullie.’

Pag.143: ‘Op snibbige toon antwoordde ze: ‘Het heeft toch geen zin om nu nog ergens spijt van te hebben. Zie me hier nu liggen. Als ik al ergens berouw van zou hebben, kan ik er nu toch niks meer aan veranderen. En dan nog, ik zou er ook niet mee geholpen zijn als ik ergens spijt van zou hebben. Nee, het is gegaan zoals het is gegaan. Veel keus heb ik niet gehad. Het is goed geweest.’

Pag.154: ‘*Er is nog zoveel te zeggen en zoveel te vragen. Als ze daar maar niet te moe voor zal zijn dan. Ga ik nu weer de egoïstische toer op?*’

Pag.196: ‘Ik heb er zo’n spijt van dat ik je vroeger zo vaak gekoeioneerd heb, dat ik toen zo’n etterbak voor je ben geweest. Dat spijt me echt. Nogmaals sorry daarvoor, ma.’ Hortend kwam dat eruit. Met haar rechterhand wreef ze over mijn beide onderarmen en fluisterde: ‘Het is goed, jongen. Je wist niet beter.’

Pag.252: ‘Onzen dokter is in 2014 met pensioen gegaan. In een afscheidsinterview in een krant vertelde hij dat hij in zijn vierendertig jaar durende loopbaan als huisarts slechts eenmaal het leven van een patiënt had beëindigd. ‘Ik stond erbij te beven als een rietje. Het moest in een keer goed gaan. Ze bedankte me uitvoerig en wist dat het voor mij de eerste keer was...’ liet hij optekenen.’

Extra:

<https://www.facebook.com/GopherNL/photos/a.270132573001181.85363.127564237258016/1248629948484767/?type=3&theater>